

Avis i àvies: simples relleus generacionals en la tasca de cura?

La investigació sobre l'experiència de ser avi ha pres especial rellevància en el camp de les ciències socials, així com en la psicologia, en les últimes dècades. Els canvis produïts per la (post)modernitat, com la tecnificació, la industrialització, els avenços científics i la globalització de tots aquests fenòmens han tingut un impacte directe en la manera en què les famílies i les societats es constitueixen i s'organitzen.

Tanmateix, hi ha encara moltes mancances en la recerca en aquest àmbit, sobretot pel que fa a les tasques de cura que assumeixen els avis (homes),

en contraposició al paper de les àvies, que ha estat més estudiat. Generalment, s'han analitzat les tasques que procuren les àvies en el benestar psicofísic dels infants i/o adolescents (cuinar, netejar, alimentar-los, vetllar per la higiene personal dels menors) i d'aquelles que vetllen també pel seu benestar emocional (jugar, mostres d'afecte).

Tenint en compte que tots aquells homes que experimenten el fet de ser avis han exercit prèviament el rol de pares, se'ns planteja la pregunta de per què no s'havia parat esment fins fa ben poc al paper dels homes com a cuidadors en la vellesa.

Direcció publicació:

Diana Marre, Irene Salvo
i Beatriz San Román

Continguts d'aquest número:

Mertixell Riera Prims

Imatges:

Tallers infantils d'art de l'Escola
Illa de Sabadell

Coordinació

Victòria Badia

Difusió:

Maria Galizia

Maquetació:

Marta Mayoral

Subscripció i contacte:

gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

Amb el suport de:

reCerCaixa

ACUP ASSOCIACIÓ CATALANA
D'UNIVERSITATS PÚBLIQUES

Podem dir que aquesta mancança és el que volia analitzar el projecte "Homes Cuidadors. Reptes i oportunitats per reduir les desigualtats de gènere i afrontar les noves necessitats de cura", finançat per ACUP-RecerCaixa, centrat a Catalunya, i codirigit per la Dra. Dolors Comas d'Argermir i la Dra. Diana Marre. Aquesta Publicació AFIN forma part, doncs, del conjunt que mostra els resultats parcials del projecte i se centra en els avis cuidadors.

L'objectiu d'aquest estudi qualitatiu és visibilitzar el rol dels homes com a avis, com afecta aquest fet a la construcció de la seva pròpia identitat i masculinitat, i com condiciona tot aquest procés la seva interacció amb els néts i nètes i la percep-

ció que aquests, les àvies i ells mateixos tenen de la seva tasca.

Per elaborar aquest estudi, s'han dut a terme 15 entrevistes, entre homes i dones d'edats compreses entre els 61 i els 71 anys, de diverses comarques catalanes, tant d'àmbit urbà com rural. La majoria d'ells jubilats o prejubilats d'oficis ben diversos (des de professions lliberals a oficis que requerien poca especialització), i que es defineixen a si mateixos com a classe mitjana.

Cuidar i criar

Els avis que han estat entrevistats per dur a terme aquesta recerca realitzen el seu rol generalment en dies en què tant el pare com la mare tenen limitat el seu temps per motius laborals. Rarament els nens es queden a dormir a casa l'avi, o hi passen el cap de setmana, o hi fan estades llargues durant les vacances d'estiu, per exemple, atès que aquest temps és el que els pares es reserven per poder gaudir de la companyia dels seus fills i filles i exercir el seu rol.

En una de les preguntes del qüestionari que es va elaborar per a la recerca es demanava als entrevistats que fessin

una distinció entre els conceptes de cura i cria. Si bé en les respostes tant avis com àvies compartien el fet que l'ambigüitat a l'hora de definir ambdós termes en fa difícil la distinció, també es feia palesa aquesta perspectiva hegemònica que naturalitza el rol de cuidadora assumit per les dones. Fins i tot molts homes avis semblaven menystenir en el seu discurs el rol que ells mateixos desenvolupen en les tasques de cria i cura dels seus néts o nètes i es remetien a allò que fa l'àvia habitualment. Un d'ells, per exemple, afirmava que:

“Jo si de cas els porto a passejar, o els porto a col·legit o... o lo que calgui, però cuida'ls, cuida'ls... allò que dius arregla'ls, renta'ls... [...] tot això jo no. [...] Això ho fa l'àvia [riu]” (Manel).

La cura s'interpreta doncs com una tasca femenina i, d'altra banda, vinculada a la neteja i l'arreglament, posant en segon pla aquelles tasques o accions que no s'emmarquen en el conjunt d'activitats que tenen lloc en l'àmbit domèstic o que tradicionalment han dut a terme les dones. Segons Manel, portar els nens a passejar o a l'escola no és cuidar-los, sinó

que el que ell entén per cures fa referència a rentar-los o arreglar-los (vestir-los).

D'entre aquelles activitats quotidianes destacades pels avis s'hi inclouen la recollida dels nens i nenes de l'escola o de les activitats extraescolars que realitzen, en aquells casos en què ambdós cònjuges tenen un horari laboral incompatible amb això. Igualment, es comparteixen estones de joc amb els infants, s'intenta satisfer la seva curiositat intel·lectual, responent les seves preguntes o amb la lectura, i fent activitats que fomentin l'apropiació de valors familiars i la transmissió generacional d'un llegat de coneixement que té un alt valor simbòlic per al grup familiar. Aquest últim apartat inclouria les visites a indrets que han tingut un valor significatiu per a la família.

Així mateix, a diferència de les àvies, que interactuen amb els néts i nètes principalment dins de l'àmbit domèstic, en el cas dels avis són especialment rellevants les activitats a l'aire lliure: practicar o gaudir com a espectador de determinats esports (sovint esports que l'avi havia practicat en la seva joventut), la pesca o excursions a la muntanya en què l'avi ensenya al nét o la néta a tenir cura de

l'entorn i a reconèixer la flora i la fauna autòctones:

“[...] amb el gran principalment anem a la muntanya [...] d'excursió i més aviat a... per educa'l, ensenya'l una

mica lo que és una (?), lo que és un roure...” (Mario).

En conjunt, avis i àvies consideraren que cuidar i criar formen part d'un conjunt d'activitats quotidianes continuades que permeten el ple desenvolupament físic/psíquic/social de l'infant. D'acord amb allò respost, es tracta d'un itinerari ascendent i progressiu, tot i que també simultani.

Avis i àvies defineixen cura com la satisfacció de necessitats afectives, educatives, de lleure, valors, pautes, conformació de la personalitat, autonomia en la presa de decisions i disciplina (autocontrol, respecte a l'altre i a la propietat aliena). Tanmateix, es limita la criança a la satisfacció de necessitats bàsiques (aliment, habitatge, vestimenta, higiene personal), i es puntualitza que és una tasca de la qual els progenitors són responsables en primer terme.

Distinció per gènere dels néts i la variable filiació

Aquest estudi ha constatat que els avis tenen cura de néts i nétes de manera diferent, però aquesta no és l'única variable diferencial: la filiació també és un factor important. Així doncs, es privilegien els

néts de sexe masculí que són fills del fill, i aquelles activitats que es duen a terme amb ells són especials i orientades a enfortir les relacions entre els homes de la família i generar complicitat a través de la transmissió dels valors familiars.

La disciplina ja és en si mateixa quelcom que es valora molt en l'educació dels infants. També els avis intenten transmetre principalment als seus néts de sexe masculí el “gust” per l'ordre, i els ensenyen a tenir un control sobre les seves emocions, sobretot en llocs públics. Els avis aprofiten la percepció del seu rol com el d'una figura patriarcal amb autoritat i sabers específics derivats de la seva experiència de vida per imposar-se quan cal, i sovint intervenen com a figures disciplinàries en aquelles situacions en què els nens tenen una actitud rebel i no poden ser continguts per l'àvia.

Ja sense distincions de sexe o filiació, els avis fomenten la responsabilitat dels infants davant les decisions i tasques importants que han de dur a terme durant aquesta primera etapa de la vida, i que tenen relació principalment amb l'àmbit escolar. Els avis consoliden allò de què els pares ja tenen cura habitualment: vetllen

perquè el nen faci els deures i tingui bona cura del seu material escolar i les seves pertinences, avaluen els seus comportaments, estableixen límits i pautes de convivència en la relació amb ells mateixos i amb els seus germans o germanes. Tot això respectant i procurant no interferir en

l'educació dels pares, que ells consideren la primordial.

Sovint els pactes i negociacions amb els infants són pròpies de la relació avi/nét:

"[...] los juguetes que hay en esta casa son míos, no son de ellos. No son de ellos. [...] Los Reyes a mí me han traído cosas [...] 'Yo voy a coger esto'. Digo 'No, porque no te lo deajo'. Dice '¿Por qué?'. 'Porque el último día no lo recogiste [...] por lo tanto hoy no te los deajo'. [...] Al cabo de un rato vino -estuvo hablando con su madre-, '¿Y si te digo que sí que los recogeré?'. '¿Seguro?'. 'Sí'. 'Entonces ya lo puedes coger'" (Joan).

Tanmateix, les cures primàries com ara l'alimentació o la higiene de l'infant, es deriven directament als pares o a l'àvia.

Un dels elements més important que es transmet a l'hora d'educar els infants, és el respecte pels més grans, tot plegat sense que manqui l'afecte en la interacció entre avis i néts. Es para esment, sobretot, a la incorporació de valors familiars i a la bona relació amb l'àvia, a través de la cura que aquesta té dels infants en termes d'activitats de la vida quotidiana i

aprenentatge. D'aquesta manera, es perpetua un cert ordre familiar.

Així mateix, se supervisen les habilitats motrius de l'infant i també la seva capacitat de raonament (en activitats manuals) i de pensament complex (comprensió lectora, vocabulari, funcionament intern de mecanismes i aparells o dubtes científics).

Pel que fa a la resta d'activitats quotidianes que no hem esmentat, aquestes sovint es deleguen a l'àvia. La distinció que des dels estudis de gènere s'ha fet entre públic i privat també afecta l'exercici del rol d'avis i àvies. Atès que avis i àvies formen part d'una generació en què la divisió sexual del treball estava molt accentuada, en l'etapa de la vellesa la majoria de dones segueixen essent les qui duen a terme les tasques domèstiques. Els infants, testimonis directes d'aquest repartiment de tasques, se solen adreçar a l'àvia quan volen col·laborar en feines de manteniment de la llar o vinculades a l'economia domèstica. Així doncs, els nens i nenes sovint mostren interès en activitats que eventualment suposaran el desenvolupament de la seva autonomia, com aprendre a cuinar i a netejar, i l'àvia és qui supervisa aques-

tes tasques i els instrueix en els passos que han de seguir:

“[...] si vienen, [...] les gusta hacerle la comida a la abuela. [...] Ellas entran allí, que yo no... no me gusta, porque no me gusta que... [...] se puedan quemar o lo que sea. [...] La hacen bien, porque [...] se van con la otra abuela allí, los fines de semana y esto [...] y allí pues se ve que la yaya pues les enseña a cocinar o cosas así [...]” (Juan Manuel).

Si bé tradicionalment han estat les nenes qui s’han apropiat a l’àvia interessant-se per participar en aquestes activitats, en les noves generacions s’hi aprecia un canvi.

Tot i que molts avis comparteixen jocs amb els seus néts dins de casa (quan aquests surten de l’escola i esperen que els seus pares els vinguin a buscar, o en alguns moments del cap de setmana), els entrevistats afirmen que amb els néts d’edats primerenques, que encara es troben en fase de desenvolupament de les seves habilitats psicomotrius, i amb els quals, per tant, encara no poden compartir converses de cert contingut intel·lectual, els resulta especialment difícil se-

guir el joc i abandonar el seu rol de figura amb autoritat, racionalitat i autocontrol.

“[...] sobre todo con el de cuatro años. Porque, hombre, ya tenemos unas conversaciones de altura” (Joan).

En canvi es delega a les àvies els jocs en què la fantasia hi juga un paper primordial.

Pel que fa a l’atenció a les demandes dels infants, a posar-los límits quan es rebel·len o negociar amb ells l’obediència a determinades normes i el respecte a les pautes de convivència i al manteniment de l’ordre que s’han establert a la llar, són tasques que ambdós avis assumeixen indistintament.

Espais i activitats

Tal i com dèiem en l’apartat anterior, una de les troballes fonamentals d’aquest estudi és com l’exercici del rol d’avi varia també en funció del sexe dels néts, i com les activitats que es realitzen amb uns i altres es duen a terme en espais físics i simbòlics ben diferenciats.

D’una banda, atès que es prioritza la filiació masculina, els avis donen un valor especial al temps que passen amb els seus néts de sexe masculí i intenten convertir

aquest temps en temps de qualitat, sovint escollint aquella activitat i espai en què es creï un clima de confiança que afavoreixi la interacció amb el nen.

Com apuntàvem anteriorment, aquests espais propis de comunicació destinats a generar i consolidar vincles filials inclouen jocs de destresa, visites a llocs amb història familiar, la pràctica d’alguns esports, sortides al parc o a la natura i compartir xerrades amb contingut en valors i de transmissió pedagògica i intel·lectual, amb què es desenvolupa el sentiment de descobriment i es fomenta el gust per l’aprenentatge dels infants.

Menys espais de relació es donen amb les nétes, la cura de les quals es delega en molts casos a les àvies, si bé sí que es comparteixen certs espais de joc (trencaclosques, dibuixar) o de lectura de contes. Els avis se senten més còmodes interactuant amb les seves nétes en aquelles àrees compartides amb altres membres familiars, per exemple quan tenen lloc trobades en ocasions especials. Aquest espai simbòlic és sobretot procurat per les àvies, que són les qui solen fomentar aquestes trobades familiars i per tant ajuden a cohesionar el grup. És en aquestes trobades on també l'avi vetlla per la bona relació de l'infant amb els altres avis i el respecte cap a ells.

Conclusió

Com apuntàvem a l'inici, aquesta publicació intenta aportar informació i aprofundir en les anàlisis sobre l'experiència de ser avi, visibilitzant les particularitats que té la cura dels néts i nétes per part dels avis homes, quina concepció en tenen i com es manifesta en les tasques que duen a terme i en la seva relació amb les àvies i amb els néts.

Per a molts homes que esdevenen avis és molt important poder participar en el creixement dels seus néts, atès que durant l'exercici de la seva paternitat no hi van poder estar tan presents. L'assumpció d'aquest rol fa que molts homes experimentin canvis en la seva identitat com a individus i també en la seva identitat de gènere i que manifestin més obertament una faceta emocional que estava latent i que possiblement no havien pogut expressar. En conjunt, valoren positivament l'experiència i exercici de ser avis, i no ho assumeixen com una obligació o un deute cap als seus fills, sinó com una activitat que els satisfà i que els ha fet redescobrir una motivació especial en una etapa de la seva vida en què afronten canvis que marquen la seva autopercepció com a individus (el final de l'etapa laboral i del seu rol com a proveïdors, amb la consegüent disminució d'interacció amb l'àmbit públic) i en què s'han de reinventar com a tals i també com a referents dins el nucli familiar.

Ser àvia seria entès com una continuïtat de la maternitat, identificant de manera natural les dones amb la cura. Aquesta naturalització s'ha perpetuat amb un dis-

curs d'autorealització i satisfacció a través del rol de cuidadora, mancant la perspectiva masculina sobre aquesta vivència, que aquest estudi ha volgut mostrar, amb la intenció que es pugui ampliar la recerca.

SOBRE L'AUTORA DEL TEXT

Meritxell Riera Prims

Va néixer a Granollers el 1978. Graduada en Antropologia Social i Cultural per la Universitat Autònoma de Barcelona, el 2015. Actualment col·labora amb el grup de Recerca AFIN, on ha participat en el projecte d'investigació RecerCaixa sobre homes cuidadors, que té en compte les dimensions de gènere i les noves necessitats de cura, els resultats del qual es mostren en el present article.

SOBRE ELS AUTORS DE LES IMATGES

"Els nostres avis i els seus grans relats"

Les il·lustracions d'aquest número formen part del treball "Els nostres avis i els seus grans relats", del 2015, realitzat pels i les alumnes dels Tallers infantils d'art de l'Escola Illa de Sabadell, dels quals en són responsables Xavier Garriga, María Bosch, Gemma Canal i Oriol Vilapuig i que s'inscriuen dins del projecte Illa oberta-tallers d'art. Un espai d'aprenentatge obert a tothom a la ciutat de Sabadell.

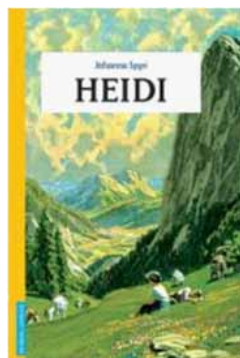
"Els relats dels avis varen sorgir en preguntar als alumnes quins relats expliquen els seus avis. Amb aquestes històries, vàrem fer un petit còmic i amb la seva posterior recopilació publicàrem tres *fanzines*. Seguidament, vàrem realitzar les figures de fang dels avis, fetes amb la tècnica de xurros, buits per dintre, tal i com ens va ensenyar Naidee, un ceramista tailandès que ens va visitar a l'escola. Després de polir i pintar les peces, les vàrem coure al forn de l'escola. Per finalitzar amb l'activitat que anomenem "Safari de dibuix" al casal d'avis de l'antic mercat de Sant Joan de Sabadell. Una pràctica de dibuix com a mecanisme d'intensificació d'experiència en el lloc, observant, conversant, movent-nos en l'espai com a caçadors de moments". (Oriol Vilapuig).

La documentació i els bons resultats que sorgiren van permetre la seva presentació en dues exposicions, una al mateix casal d'avis i l'altre a la sala municipal del Casal Pere Quart de Sabadell.

PER LLEGIR...

Dahl, R (2002 [1964])
Charlie y la fábrica de chocolate
Madrid: Alfaguara

Spyri, J. (1998 [1880])
Heidi
Madrid: Ediciones Alfaguara S.A., Grupo Santillana

Pérez Galdós, B. (2013 [1897])
El abuelo
Madrid: Alianza

Tonucci, F. (2010)
Amb ulls d'avi
Barcelona: Editorial Graó

Aquesta història mostra com a vegades una decisió pot transformar radicalment tota una vida... I això és just el que li succeeix al protagonista d'aquest meravellós relat. Charlie, un nen que viu en la pobresa, en una casa amb només dues habitacions, amb els seus pares i avis, rep sempre pel seu aniversari tan sols una rajola de xocolata. Al costat de casa seva, una gran fàbrica de xocolata sorteja una visita guiada i cinc rajoles a qui trobi el premi en algun dels embolcalls. En aquest llibre, l'autor realitza una de les seves millors crítiques sobre el comportament humà.

La història de Heidi és la d'una nena òrfena a qui la seva tia porta a viure amb el parent més proper, el seu avi, que viu reclòs en una cabanya als Alps. Al principi l'ancià es mostra esquerp i antipàtic, però la dolçor de la nena no triga a estovar-lo. Heidi també es fa amiga d'un nen pastor, Pedro, amb qui puja a les muntanyes per fer pastar les cabres. La vida de Heidi és pacífica i feliç, fins que un dia la seva tia torna per emportar-se-la a la gran ciutat de Frankfurt. Allà Heidi veu com la seva vida es transforma radicalment, pateix i enyora el seu avi, tot i que es fa amiga d'una nena rica, Clara, a qui acompanya. Clara és invàlida i està molt sola, i la companyia de Heidi transforma la seva vida. Finalment, la nena podrà tornar als Alps amb el seu avi i continuar les seves aventures.

L'honor, el dubte, la bastardia, l'adulteri i les seves conseqüències, la lluita de classes, la pèrdua de les colònies, la ingratitude, són temes clàssics de la composició i el desenvolupament de la societat espanyola de finals del segle XIX, als quals Galdós dona forma literària en aquesta novel·la dialogada. Alguns ecos shakespearians i biogràfics conflueixen també a la novel·la. El protagonista, el Compte d'Albrit, és un home que al llarg de tota l'obra va a la recerca d'una veritat, i en aquest camí de cerca és capaç de generar el bé i el mal, la qual cosa el pot conduir finalment cap a la degradació o la redempció.

En aquest nou llibre de vinyetes, l'autor conegut com a Frato ha decidit descriure'ns els diversos matisos i facetes de la delicada, complicada i, en ocasions, ridícula relació que existeix avui en dia entre els néts i nétes i els avis. Es tracta d'un diàleg que mostra els nous vincles entre pares i fills, entre avis i néts; que oscil·la entre els records d'un món tan diferent que podria semblar de faula i una actualitat tan sorprenent com la de les noves tecnologies; un diàleg fet de complicitats, aliances, incomprensions i conflictes. Una anàlisi a vegades mordaç, però que no oculta el seu profund amor per l'extraordinària figura de l'avi.

PER VEURE...

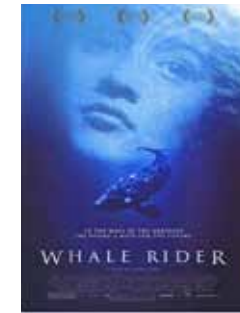
Coppola, F.F.
(1974) **The Godfather: Part II**
[Títol a Espanya:
El padrino:
parte II].
USA. 202 min.

Minnelli, V.
(1951)
Father's Little Dividend [Títol a Espanya: El padre es abuelo]. USA.
72 min.

Ozu, Y. (1953)
Tōkyō monogatari.
[Títol a Espanya:
Cuentos de Tokio].
Japó. 136 min.
B/N.

Caro, N. (2002)
Whale Rider.
Nova Zelanda/
Alemanya. 111
min.

A principis de 1900, un jove Vito arriba a Amèrica des del seu poble de Sicília després que la màfia local assassini la seva família. Vito s'esforça en sobreviure, de manera legal o il·legal, per evitar les penúries de la seva esposa i de la seva creixent família al barri de Little Italy, assassinant el mafiós Mà Negra Fanucci, la qual cosa farà créixer el seu prestigi dins de la comunitat. La pel·lícula és una continuació de la història dels Corleone a través de dues històries paral·leles: l'elecció de Michael com a cap dels negocis familiars i els orígens del patriarca, Don Vito Corleone, primer a la seva Sicília natal i posteriorment als Estats Units, on, començant des de baix, arribà a ser un poderosíssim cap de la màfia de Nova York.

Aquest film és la continuació de la pel·lícula "El padre de la novia", protagonitzada pels mateixos actors. L'advocat Stanley Banks torna a veure la seva vida trastocada quan s'assabenta que la seva filla tindrà un fill. Un cop casada la seva filla Kay, aquest pare se sent lliure i feliç. Els dies transcorren plàcidament fins que s'assabenta que serà avi, situació que provocarà una gran rivalitat entre la seva família i la del seu gendre. Però, a més, la seva dona Ellie, li comunica que ells també tindran un altre plançó.

Una parella d'ancians viatja a Tokyo per visitar els seus fills, però cap d'aquests no té temps per atendre'ls, per la qual cosa decideixen enviar-los a un balneari. Quan tornen, la mare passa una nit a casa de la seva jove, vídua d'un dels seus fills. A diferència dels seus cunyats, Noriko mostra afecte pels seus sogres i comforta l'anciana. (FILMAFFINITY)

En un petit poblat de la costa de Nova Zelanda, els aborígens de la tribu Whangara creuen que procedeixen d'un únic ancestre, l'existència del qual es remunta a mil anys enrere. El seu nom és Paikea, i va escapar de la mort, en bolcar la canoa, muntant una balena. Segons la tradició, el cap dels Whangara, el "Whale Rider", el Paikea, ha de ser el primogènit i home. Però Pai, una nena d'onze anys, creu que està destinada a ser la màxima autoritat de la tribu. Per això, tot i que adora el seu avi Koro, s'enfrontarà amb ell i amb mil anys de tradició. (FILMAFFINITY)

NOTÍCIES AFIN

Congrés FEDALMA al voltant de la lactància materna

Els passats 21 i 22 d'abril es va celebrar a Vilafranca del Penedès (Barcelona) el XIV Congrés de la Federació Espanyola d'Associacions Pro-lactància Materna (FEDALMA). El congrés, orientat a les assessores de lactància i al personal sanitari, va girar al voltant de trencar les etiquetes que comporta la lactància.

Bruna Alvarez va impartir una ponència titulada "Maternitats en el punt de mira", on es va parlar de les dificultats que experimenten les mares en el mercat laboral, així com les desigualtats de les relacions de gènere en l'àmbit domèstic.

Jornada del programa de posadopció a El Ferrol

El passat 29 d'abril va tenir lloc al Centre Cívic de Canido, El Ferrol, una jornada del programa de preparació, recolzament i acompanyament a famílies adoptives que l'associació Manaia desenvolupa en conveni amb la Xunta de Galicia. Beatriz San Román, doctora en Psicologia i membre del Grup AFIN, va impartir al matí una xerrada-col·loqui que portava el títol "Adopción, raza, etnicidad y orígenes: enredos bioculturales". Partint de la identitat, més que com quelcom que es posseeix o que ve donat, com a narratives personals que ens donen sentit, en el decurs d'aquesta es reflexionà sobre les complexitats que afronten les persones adoptades internacionalment (com moltes altres, les vides de les quals estan marcades pel moviment i la globalització) en la seva construcció. Fins a quin punt els discursos habituals sobre l'adopció limiten les seves possibilitats? És possible resistir-se a aquests i trobar altres narratives que donguin sentit i coherència a les seves trajectòries vitals?

A la tarda, es va realitzar el taller "Inquietanzas, medos e extratexias na adopción", també a càrrec de Beatriz San Román.

Inauguració de l'exposició Retrats d'acollida

El passat 5 d'abril es va inaugurar l'exposició fotogràfica "Retrats d'acollida" al Centre Cívic Convent de Sant Agustí. Els assistents van poder veure imatges del tracte quotidià entre els professionals cuidadors i les persones usuàries, posant la mirada etnogràfica en

l'acolliment, la cura i el reconeixement. També es va projectar el tràiler del vídeo relacionat amb el projecte d'investigació de RecerCaixa "Homes cuidadors: Reptes i oportunitats per reduir les desigualtats de gènere i afrontar les noves necessitats de cura (2015-2016)".

Cal significar que amb aquesta exposició es van iniciar els actes de celebració del quarantè aniversari de la Fundació Pere Mitjans. Tots els protagonistes de les imatges són professionals i usuaris de la Fundació. El primer en parlar va ser el president de l'entitat Esteve Gener, el qual va fer la introducció posant de relleu que la principal tasca dels professionals de la Pere Mitjans és l'acompanyament i tenir cura de les persones usuàries. Miquel Serra, l'autor de les fotografies, va donar algunes pistes per interpretar els moments capturats, on s'hi podien trobar idees com el benestar, l'afecte, la tensió, la connexió, el suport o la relació. La visió humanista la va posar Joan Canimas amb el mite romà de Cura, la deessa que va fer una figura humana del fang i a qui li va ser encomenat pels déus de vetllar per aquell ésser mentre fos viu, atribuint així una qualitat deontològica al fet de viure tenint cura dels éssers, tenint cura de l'existència. Per finalitzar, Bruna Álvarez del grup AFIN-UAB va explicar el marcat enfoc de gènere que tenen les tasques de la cura i què s'analiza en el projecte Homes cuidadors.

Seminaris AFIN a l'IVI Barcelona

Durant els mesos de març, abril i maig, el Centre AFIN ha impartit unes sessions formatives per al personal de la clínica de reproducció assistida IVI Barcelona. En el decurs d'aquestes, i en grups reduïts, es treballaren qüestions com la comunicació amb les i els pacients, la gestió de les emocions i l'estrès, i el treball en equip. Les esmentades activitats formen part de les activitats de transferència del Grup AFIN, que des dels seus inicis s'ha distingit per una clara voluntat que els seus resultats d'investigació transcendixin l'àmbit acadèmic per arribar als col·lectius amb i per als qui treballa.

Estada de Diana Marre a Xile i Perú

Entre els dies 17 d'abril i 8 de maig, la Dra. Diana Marre va realitzar una estada acadèmica a Xile i Perú, portant a terme una intensa agenda d'activitats amb diversos equips d'investigació, Universitats, ONG especialitzades i famílies adoptives, contribuint així a consolidar l'intercanvi i les aliances de treball de l'equip AFIN en aquests països, especialment a Xile. A continuació, es presenta un breu recorregut de les activitats portades a terme:

- 17 d'abril. *Diálogos metodológicos interdisciplinarios*. Taula rodona. Fondo de Investigación: "Madres solteras por elección vía donante anónimo de espermios y el vínculo con sus hijos", Unidad de Vínculos Tempranos (UVT), coordinada per la professora Javiera Navarro Marshall, Facultad de Psicología, Universidad Alberto Hurtado, Santiago de Chile.
- 18 d'abril. *Hombres y cuidados en el ámbito familiar en España*. Ponència en el workshop: "Proveer, cuidar y criar: discursos y experiencias de los 'nuevos padres'", Instituto de Investigación en Ciencias Sociales, Facultad de Ciencias Sociales e Historia, Universidad Diego Portales, Santiago de Chile.
- 20 d'abril. *Maternidades y políticas reproductivas en España*. Ponència en el workshop: "Pensando la maternidad: experiencias y desafíos en Chile, España y Reino Unido", Escuela de Sociología e Instituto de Investigación en Ciencias Sociales, Facultad de Ciencias Sociales e

Historia, Universidad Diego Portales, Santiago de Chile.

- 21 d'abril. *Diversidad familiar y adopción*. Seminario de capacitación per a professionals de l'àrea d'infància i adopció de la Fundación Chilena de la Adopción (FADOP), Departamento de Antropología, Facultad de Ciencias Sociales, Universidad de Chile, Santiago de Chile.
- 22 d'abril. *El lugar de los orígenes en la adopción*. Conferència-taller dirigit a famílies adoptives i professionals de l'àrea d'infància i adopció de la Fundación Chilena de la Adopción (FADOP), Departamento de Antropología, Facultad de Ciencias Sociales, Universidad de Chile, Santiago de Chile.
- 24 d'abril. *Compartiendo experiencias en investigación etnográfica*. Ponència en el Seminario de Investigación del Programa de Doctorado en Geografía, Facultad de Geografía, Historia y Ciencia Política, Pontificia Universidad Católica de Chile, Santiago de Chile.
- 25 d'abril. Participació a la Segunda Jornada Internacional de Diálogos Interdisciplinarios: *¿Cómo transitar desde la evaluación de idoneidad parental hacia la formación y acompañamiento de las familias adoptivas?: Reflexión interdisciplinar a partir de casos clínicos*. Escuela de Psicología y Centro de Estudios y de Atención a la Comunidad, Universidad Católica Silva Henríquez, Santiago de Chile.

- 25 d'abril. *Neoliberalismo y (bio)política en la vida cotidiana: 'externalizando' la reproducción*. Ponència en el Programa Diálogos con la Geografía, Instituto de Geografía, Facultad de Historia, Geografía y Ciencia Política, Pontificia Universidad Católica de Chile, Santiago de Chile.

- 26 d'abril. *Derecho a la Identidad y construcción de 'los orígenes' en la adopción y reproducción asistida*. Ponència en el Seminario Internacional: "Adopción, Derechos Humanos e Identidad", Servicio Nacional de Menores (SENAME) y Centro de Estudios y Atención a la Comunidad (CEAC), Universidad Católica Silva Henríquez, Santiago de Chile.
- 27 d'abril. Participació en el debat del film "A girl like her", Seminario Internacional: "Adopción, Derechos Humanos e Identidad", Servicio Nacional de Menores (SENAME), i el Centro de Estudios y Atención a la Comunidad (CEAC), Universidad Católica Silva Henríquez, Santiago de Chile.
- 3 de maig. *Desafíos metodológicos en contextos etnográficos diversos*. Equip d'investigació, Projecte FONDECYT 1160683: "Ser mujer mayor en Santiago de Chile: Organización social de los cuidados, feminización del envejecimiento y desigualdades acumuladas", dirigit per la professora Herminia González, Facultad de Ciencias Sociales, Universidad Central de Chile.
- 5 de maig. *Género, vejez y cuidados, la importancia de las palabras*. Ponència en el Seminario Internacional: "Cuidados, Género y Vejez: ¿De qué estamos hablando?", Facultad de Ciencias Sociales, Facultad de Ciencias de la Salud i llançament del Núcleo Interfacultades

de Género y Diversidad de la Universidad Central de Chile.

- 29 d'abril - 1 de maig. Coordinació del Panel Infancia(s) y/en conflicto(s): diálogos de saberes (Part 1- Identidad y parentesco), XXXV Congreso Internacional de la Asociación de Estudios Latinoamericanos (LASA), Lima, Perú.
- 29 d'abril-1 de maig. *Apropiación de bebés, niños y niñas en España: entre el disciplinamiento, el rescate y la ayuda a la infertilidad*. Comunicació presentada al Panel Infancia(s) y/en conflicto(s): diálogos de saberes (Parte 2 - Conflicto y resolución), XXXV Congreso Internacional de la Asociación de Estudios Latinoamericanos (LASA), Lima, Perú.
- 2 de maig. *Políticas reproductivas y 'externalización' de la reproducción en España: adopción, reproducción asistida y gestación subrogada*. Conferència en el Grupo de Investigación Edades de la Vida y Educación (EVE), Centro de Investigaciones Sociológicas, Económicas, Políticas y Antropológicas (CISEPA), Pontificia Universidad Católica del Perú.

